

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22701 - Ciències Psicosocials Aplicades a la Salut / 1
Titulació	Grau d'Infermeria (Pla 2016) - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Joana Fornés Vives <i>Responsable</i> joana.fornes@uib.es	15:30	17:00	Dimecres	11/09/2019	26/02/2020	C-208. Edif. Guillem Cifre
Patricia García Pazo patricia.garcia@uib.es	12:00	13:30	Dimecres	11/09/2019	26/02/2020	C-208. Edif. Guillem Cifre
Patricia García Pazo patricia.garcia@uib.es	12:00	13:00	Dilluns	16/09/2019	29/06/2020	C-204/ Edifici Guillem Cifre de Colonya
Antonio Riera López del Amo a.riera@uib.es	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					
Bartomeu Siquier Rabanedo tomeu.siquier@uib.cat	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

Observacions: 1) Totes les denominacions que en aquest text apareguin en gènere masculí o femení, s'han d'entendre referides indistintament al gènere masculí o femení, segons el sexe del titular de qui es tracti. 2) Aquesta assignatura es desenvolupa sota l'emparament de la LOPD 15/1999, per la qual cosa no es permet cap tipus d'enregistrament de la mateixa sense el permís explícit del professorat, ni l'ús fraudulent del seu contingut o materials.

L'assignatura Ciències Psicosocials Aplicades a la Salut es una matèria introductòria que es troba situada dins la branca de Ciències de la Salut i forma part dels continguts bàsics de la Memòria Verificada per ANECA en els estudis d'Infermeria de la UIB. Es tracta d'una matèria introductòria que pretén posar les bases de formació per entendre la relació dels aspectes psicosocials amb les situacions de salut, de malaltia, o de risc, al llarg del cicle vital.

S'espera que els continguts permetin als futurs professionals comprendre amb major precisió la complexitat i diversitat del ser humà i així, entendre com els factors psicosocials modulen els comportaments, les necessitats i les expectatives de salut de les persones, famílies, grups i comunitat. Aquesta singularitat condicionarà la

Guia docent

demanda específica d'algunes cures professionals i ajudarà a les infermeres a reconèixer millor la forma de proporcionar-les.

Requisits

L'assignatura té un caràcter introductor i de formació bàsica. No té requisits essencials.

Recomanables

A nivell personal es recomanable tenir capacitat d'anàlisi, de síntesi i de reflexió. Així mateix, atès que s'haurà de treballar en grup, es considera important mantenir una actitud de respecte i flexibilitat vers els demés membres.

Observacions generals

L'actitud de l'alumne en els diferents contextos (presencials o virtuals) i activitats de l'assignatura s'ha d'adequar als valors de respecte, tolerància, treball en equip i empatia. Valors que han d'estar presents en la formació dels futurs professionals d'Infermeria. Els comportaments contraris a aquests valors, tindran una repercussió directa i negativa en la qualificació numèrica obtinguda.

Es prega que totes les tutories i consultes on-line referents a l'assignatura es facin a través de la plataforma *Aula Digital*.

Competències

Específiques

- * CE2 - Estudiar el funcionament, desenvolupament i interaccions de la persona, grups o comunitat, en el context social i sanitari
- * CE14 - Conèixer i comprendre les ciències bàsiques: biològiques, socials i psicològiques així com la seva aplicació en ciències de la salut

Genèriques

- * CG1 - Capacitat d'anàlisi i síntesi
- * CG9 - Capacitat per a desenvolupar habilitats en les relacions interpersonals per a liderar grups d'usuaris i membres de l'equip, per organitzar i planificar projectes

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Guia docent

Pretenen aconseguir els **resultats d'aprenentatge** següents:

- _ Conèixer l'aplicació de la Psicologia en el context de salut-malaltia.
- _ Saber explicar com influeixen els processos psicològics en la salut-malaltia.
- _ Demostrar habilitat per analitzar l'impacte emocional relacionat amb procediments terapèutics, malaltia i mort.

Continguts temàtics

BLOC I. INTRODUCCIÓ A LA PSICOLOGIA DE LA SALUT

Temes. 1. Introducció a la psicologia de la salut i al comportament humà. 2. Models explicatius de la psicologia de la salut.

BLOC II. FONAMENTS PSICOLÒGICS DEL COMPORTAMENT HUMÀ: ATENCIÓ, PERCEPCIÓ, MOTIVACIÓ, MEMÒRIA, PENSAMENT I LLENGUATGE

Temes. 3. Processos psicològics bàsics: atenció i percepció. 4. Processos psicològics bàsics: memòria, motivació i emoció. 5. Processos psicològics superiors: pensament i llenguatge.

BLOC III. L'ESTRÈS I LA SALUT-MALALTIA

Temes. 6. Concepte d'estrès, característiques i factors relacionats. 7. Desencadenants i respostes (psicosocials) d'estrès. Relació estrès-malaltia. 8. Estrès laboral i salut personal. 9. Assetjament psicològic com a font d'estrès. 10. Estratègies bàsiques d'afrontament de l'estrès.

BLOC IV. FACTORS PSICOSOCIALS RELACIONATS AMB LA SALUT-MALALTIA: PERSONALITAT I PROCESSOS COGNITIU-EMOCIONALS

Temes. 11. Personalitat, autoestima, autoconcepte, valors i actituds. 12. Processos cognitius-emocionals, salut i malaltia: els pensaments i les atribucions. 13. Processos cognitius-emocionals, salut i malaltia: les emocions i els sentiments.

BLOC V. APRENENTATGE, COMPORTAMENT I SALUT

Temes. 14. Aprenentatge i conducta: Principis i tipus d'aprenentatge. 15. Aprenentatge de conductes de salut (adherència terapèutica). 16. Modificació de conductes no saludables.

BLOC VI. PSICOLOGIA APLICADA AL PROCÉS SALUT-MALALTIA: IMPACTE PSICOLÒGIC DAVANT PROCEDIMENTS TERAPÈUTICS, HOSPITALITZACIÓ, MALALTIA I MORT

Temes. 17. Impacte psicològic dels procediments mèdics i terapèutics en diferents etapes de la vida. 18. Impacte psicològic de la malaltia i la mort en diferents etapes de la vida.

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (o autònom) previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes anteriorment.

Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball de l'alumne, l'assignatura forma part d'un projecte d'ensenyament flexible a distància, el qual incorpora l'ús de la telemàtica a l'ensenyament universitari. Així, mitjançant la plataforma de teleeducació *Aula Digital* l'alumne tindrà a la seva disposició una comunicació en línia i a distància amb el professorat, un calendari amb notícies d'interès, documents electrònics, propostes de pràctiques de treball, etc.

Activitats de treball presencial (1,76 crèdits, 44 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Lliçó magistral	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, el professor/a explicarà els continguts més importants de les unitats didàctiques. També es realitzarà un comentari sobre el mètode de treball aconsellat i el material didàctic que ha d'utilitzar per preparar de forma autònoma els continguts Competències que es treballaran: CE2, CE14.	26
Seminaris i tallers	Gestió de l'estrès	Grup mitjà (M)	Consistiran en 3 sessions sobre temàtiques concretes (idees irracionals, identificació i resolució de problemes, relaxació, identificació d'emocions), les quals, a través d'exercicis pràctics, pretenen fomentar recursos per afrontar de manera efectiva l'impacte que genera l'estrès en la persona. Prèviament a la realització de cada seminari i a través de la plataforma <i>Aula Digital</i> es facilitarà informació dels objectius, contingut, activitats i documentació complementària. Competències que es treballaran:CG9, CE2, CE14. L'aprofitament de l'exercici implica l'estudi i realització prèvia de les activitats recomanades als documents complementaris. Cada alumne ha d'assistir als seminaris en el grup mitjà al qual està matriculat. L'assistència als seminaris no es obligatòria però sí molt recomanable per assolir de forma òptima les competències de l'assignatura. S'aconsella veure descripció de les activitats al cronograma.	12
Tutories ECTS	Tutoria grupal	Grup mitjà (M)	Aquesta activitat es realitzarà en grup gran. Les tutories grupals es plantegen com una activitat addicional a les altres modalitats docents per aclarir dubtes que puguin tenir els estudiants, ja siguin en relació als continguts exposats a les activitats presencials, al material de suport, o a dificultats que hagin trobat durant el seu treball autònom. Competències que es treballaran: CG1	2
Avaluació	Prova d'avaluació parcial eliminatòria I	Grup gran (G)	Inclou els continguts dels blocs I, II i III, així com els continguts del seminari I. Per superar la prova l'estudiant haurà d'obtenir una puntuació de 5 sobre 10, la qual serà ponderada posteriorment segons els pes que l'hi correspongui. Competències que s'avaluaran: CG1, CE2, CE14. La prova serà en castellà. Si algun/a alumne vol format en català ho ha de sol·licitar per escrit a la responsable de l'assignatura (Prof. Joana Fornés) almenys en 15 dies d'antelació.	2
Avaluació	Prova d'avaluació parcial eliminatòria II	Grup gran (G)	Inclou els continguts dels blocs IV, V i VI, així com els continguts dels seminaris II i III. Per superar la prova l'estudiant haurà d'obtenir una puntuació de 5 sobre 10, la qual serà ponderada posteriorment segons els pes que l'hi correspongui. Competències que s'avaluaran: CG1, CE2, CE14. La prova serà en castellà. Si algun/a alumne vol format en català ho ha de sol·licitar per escrit a la responsable	2

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			de l'assignatura (Prof. Joana Fornés) almenys en 15 dies d'antelació.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,24 crèdits, 106 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació de les unitats didàctiques i proves avaluatives	Després de l'exposició per part del professorat a les classes magistrals i seminaris, l'alumne haurà d'aprofundir en la matèria a través de l'estudi personal i de les lectures recomanades.	90
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació dels seminaris	Preparació dels seminaris amb les seves lectures obligatòries i complementàries recomanades, així com la resolució d'exercicis.	16

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació contínua (a través dels seminaris i avaluacions parcials), i complementària (al finalitzar el semestre) o extraordinària (segons planificació de la Facultat). A la taula del present apartat es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable: R, no recuperable: NR), els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

Per superar l'assignatura, l'alumne ha d'haver superat dos requisits:

- Obtenir un mínim de 5 sobre 10 (o la puntuació ponderada que pertorqui) a cada una de les proves d'avaluació parcial.
- Que la suma de totes les activitats avaluatives, sigui igual o superior a 5.

Les proves d'avaluació parcial no superades a la convocatòria complementària, podran recuperar-se a la convocatòria extraordinària. En el cas de que l'alumne no obtingui una qualificació mínima de 5 sobre 10 (o la puntuació ponderada que pertorqui) a cada una de les proves d'avaluació parcial, l'assignatura romandrà suspesa. Veure article 26 del Reglament Acadèmic respecte a la qualificació que sortirà a l'acta.

Veure Reglament Acadèmic per causes justificades d'absència.

Guia docent

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Gestió de l'estrès

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Consistiran en 3 sessions sobre temàtiques concretes (idees irracionals, identificació i resolució de problemes, relaxació, identificació d'emocions), les quals, a través d'exercicis pràctics, pretenen fomentar recursos per afrontar de manera efectiva l'impacte que genera l'estrès en la persona. Prèviament a la realització de cada seminari i a través de la plataforma Aula Digital es facilitarà informació dels objectius, contingut, activitats i documentació complementària. Competències que es treballaran: CG9, CE2, CE14. L'aprofitament de l'exercici implica l'estudi i realització prèvia de les activitats recomanades als documents complementaris. Cada alumne ha d'assistir als seminaris en el grup mitjà al qual està matriculat. L'assistència als seminaris no es obligatòria però sí molt recomanable per assolir de forma òptima les competències de l'assignatura. S'aconsella veure descripció de les activitats al cronograma.
Criteria d'avaluació	<ul style="list-style-type: none">_ Participació activa als seminaris._ Adequació de respostes a les qüestions plantejades pel professorat._ Adequació de les interpretacions dels textos treballats i claredat de les exposicions personals._ Capacitat per treballar en equip._ Presentació i adequació de les tasques sol·licitades. <p>Veure lectures de cada seminari a la plataforma <i>Aula Digital</i>.</p>

Percentatge de la qualificació final: 15%

Prova d'avaluació parcial eliminatòria I

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Inclou els continguts dels blocs I, II i III, així com els continguts del seminari I. Per superar la prova l'estudiant haurà d'obtenir una puntuació de 5 sobre 10, la qual serà ponderada posteriorment segons els pes que l'hi correspongui. Competències que s'avaluaran: CG1, CE2, CE14. La prova serà en castellà. Si algun/ a alumne vol format en català ho ha de sol·licitar per escrit a la responsable de l'assignatura (Prof. Joana Fornés) almenys en 15 dies d'antelació.
Criteria d'avaluació	<ul style="list-style-type: none">_ Adequació de respostes a les qüestions plantejades._ Format de la prova: preferentment objectiva, però també hi pot haver algunes preguntes de resposta breu._ S'haurà d'aconseguir un mínim de 5 punts sobre 10 perquè ponderi a la qualificació global de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 45% amb qualificació mínima 5

Guia docent

Prova d'avaluació parcial eliminatòria II

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Inclou els continguts dels blocs IV, V i VI, així com els continguts dels seminaris II i III. Per superar la prova l'estudiant haurà d'obtenir una puntuació de 5 sobre 10, la qual serà ponderada posteriorment segons els pes que l'hi correspongui. Competències que s'avaluaran: CG1, CE2, CE14. La prova serà en castellà. Si algun/a alumne vol format en català ho ha de sol·licitar per escrit a la responsable de l'assignatura (Prof. Joana Fornés) almenys en 15 dies d'antelació.
Criteris d'avaluació	<ul style="list-style-type: none">_ Adequació de respostes a les qüestions plantejades._ Format de la prova: preferentment objectiva, però també hi pot haver algunes preguntes de resposta breu._ S'haurà d'aconseguir un mínim de 5 punts sobre 10 perquè ponderi a la qualificació global de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 40% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- 1 Amigo I. Manual de psicología de la salud, 3ª ed. Madrid: Pirámide; 2017.
- 2 Fornés J, Gómez J, coord. Factores mediadores en la salud mental. Enfermería psicosocial I. Madrid: FUDEN; 2008.
- 3 Jiménez C, coord. Ciencias psicosociales aplicadas a la salud. I. Fundamentos biológicos, psicológicos y sociales del comportamiento humano. Córdoba: Universidad de Córdoba, 2007.
- 4 Nieto J, Abad MA, Esteban M, Tejerina M. Psicología para las ciencias de la salud. Madrid: McGraw-Hill Interamericana; 2005.
- 5 Taylor SE. Psicología de la salud. México: McGraw-Hill Interamericana; 2007.

Bibliografia complementària

- * Berger K. Psicología del desarrollo: Infancia y adolescencia, 7ª ed. Buenos Aires: Panamericana; 2006.
- * Jiménez C. Ciencias psicosociales aplicadas a la salud. II. Aportaciones a los profesionales de la salud desde la antropología, la sociología y la psicología. Córdoba: Universidad de Córdoba, 2001.
- * Katschnig H, Freeman H, Sartorius N. Modelos teóricos de calidad de vida en trastornos mentales. Masson: Barcelona; 2000.
- * Latorre JM, coord. Ciencias psicosociales aplicadas I. Madrid: Síntesis; 1995.
- * Latorre JM, coord. Ciencias psicosociales aplicadas II. Madrid: Síntesis; 1995.
- * León JM. Psicología de la salud y la calidad de vida. Barcelona UOC; 2004.
- * Moreno A. Psicología del desenvolvament II. Barcelona: UOC; 2001.
- * Perinat A, Miras M, Onrubia J. Psicología del desenvolvament I. Barcelona: UOC; 2008.
- * Reinés J. Atención en los procesos de pérdida y duelo. En: Fornés J, Gómez J, coord. Principales problemas de salud mental e intervención enfermera. Madrid: FUDEN; 2008. Cap. 20 (pp. 645-659).
- * Rodríguez-Marín J. Psicología social de la salud. Madrid: Síntesis; 2001.
- * Tazón P, Aseguinolaza L, García-Campayo J. Ciencias psicosociales. Barcelona: Masson; 2004.

Altres recursos

Guia docent

Mitjançant la plataforma de teleeducació Moodle, l'alumne tindrà a la seva disposició una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació, com documents electrònics sobre la matèria elaborats pel professorat responsable de l'assignatura i enllaços a Internet.

